

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 14 mars 1996 beslutat hemställa om yttranden från övriga utskott och EU-nämnden angående EU-frågornas behandling i riksdagen. Som underlag för dessa yttranden har inom konstitutionsutskottets kansli upprättats en promemoria med frågor till utskotten och EU-nämnden.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över flertalet av de till utskotten ställda frågorna, nämligen de frågor som har relevans för kulturutskottets beredning av EU-frågor.

Utskottet

Allmänt

Kulturutskottet vill inledningsvis understryka att antalet EU-frågor inom kulturutskottets beredningsområde hittills varit ytterst litet. Skälet härtill är främst att kulturfrågorna – som utgör den största delen av utskottets beredningsområde – först genom Maastrichtfördraget kom att räknas in i EU:s kompetensområde. Vidare anses kultur vara varje medlemsstats suveräna angelägenhet, vilket har till följd att EU inom kulturområdet har relativt små beslutsbefogenheter. Inom utskottets övriga beredningsområden, främst medie-, turist- och ungdomsområdena, har antalet aktuella frågor varit ringa. Det anförda innebär att utskottets möjligheter att dra några säkra slutsatser om arbetsformerna för EU-arbetet i riksdagen är begränsade.

I det följande lämnar kulturutskottet synpunkter på konstitutionsutskottets frågor.

Information och påverkan

Fråga 1 a

I betänkande 1994/95:KU22 anfördes att det är viktigt att utskottens ledamöter och tjänstemän håller sig väl informerade i fråga om vad som händer på deras område inom EU. I vilken utsträckning har utskottet erhållit information om och kunnat påverka vad som är på gång inom det egna området? Har utskottet försökt att informera sig om vad som är på gång redan innan kommissionen har lagt fram sina förslag?

Sedan Sverige blivit medlem i EU den 1 januari 1995 har kulturutskottet i god tid fått information av tjänstemän i Kultur-, Civil- och Näringsdepartementen om de ärenden inom utskottets beredningsområde som har skolat behandlas på kommande ministerrådsmöten. Utskottets ledamöter har därvid tillfälle att framföra synpunkter på den fortsatta hanteringen av aktuella ministerrådsärenden.

Hösten 1995 fick utskottet en särskild föredragning av representanter för Näringsdepartementet rörande EU-kommissionens grönbok Unionens roll inom turistområdet. En grönbok på det audiovisuella området kommer att läggas fram i en nära framtid. Utskottet avser att så snart den har blivit tillgänglig begära särskild information om dess innehåll och om regeringskansliets bedömning.

Fråga 1 b

Utskotten erhåller bl.a. viktigare redogörelser som lagts fram av kommissionen och faktrapomemorior om förslag till viktigare rättsakter från departementen via kammarkansliet. Hur har informationsflödet fungerat, sett från utskottets perspektiv? Har utskottet uppfattat att det fått relevant information? Har det varit möjligt att bedöma vad i materialet som har varit viktigt? Finns det utarbetade rutiner för att tillgodose att utskottet erhåller information? Vilka är i så fall dessa rutiner och kan de förbättras? Har material från EU överlämnats av regeringen utan att dess innehåll och innebörd har förklarats på ett tillfredsställande sätt?

Synpunkter

Mängden EU-material som inkommer till utskottet från kammarkansliet har efter hand minskat och blivit mer relevant. Behovet av att sälla materialet har därigenom minskat eller praktiskt taget upphört.

De rutiner som utarbetats inom utskottskansliet när det gäller *skriftlig* information om EU-frågor är i korthet följande. Material från EU-nämnden, från kammarkansliet och från andra källor systematiseras efter vissa principer så att den intresserade enkelt kan få överblick över detsamma. Det systematiserade materialet står ständigt till ledamöternas förfogande.

EU-nämndens sammanträden har endast vid ett tillfälle i mera betydande utsträckning avsett kultur- och mediefrågor. I detta fall informerades ledamöterna omedelbart genom elektronisk post om att det aktuella materialet fanns samlat hos kansliet.

De rutiner som utarbetats när det gäller *mundlig* information är följande. Utskottskansliet gör en genomgång av EU-nämndens arbetsplan och noterar vid vilka sammanträden som nämnden avser att behandla frågor som rör kulturutskottets beredningsområde. Kansliet tar därefter kontakt med departementens EU-handläggare som ombeds komma till utskottet och lämna information om de ärenden som skall behandlas på kommande EU-nämndssammanträden och ministerrådsmöten. Det förekommer också att – på utskottets begäran – departementstjänstemän ger en allmän orientering om arbetsläget på ifrågavarande beredningsområde.

Utskottet har inte något att erinra mot det sätt på vilket informationen redovisats av regeringen eller regeringskansliet.

1995/96:KrU6y

Fråga 1 c

Regeringen behöver inte göra några faktagrupper rörande de rättsakter som regeringen bedömer vara av mindre vikt. Har utskottet kunnat göra en av regeringen oberoende bedömning av dessa ärendens vikt?

Synpunkter

Antalet ärenden som avser kulturutskottets beredningsområde har varit för få för att utskottet skall kunna göra en meningsfull bedömning i detta hänseende.

Fråga 1 d

Utskottet har möjlighet att påkalla information av regeringen i fråga om arbetet inom EU på utskottets område (4 kap. 10 § RO). I vilken utsträckning har utskottet utnyttjat denna möjlighet? Har det förekommit att regeringen lämnat information på eget initiativ? Vilka erfarenheter har utskottet av omfattningen och kvaliteten på den information som regeringen lämnat?

Synpunkter

Utöver vad som framgår under 1 a och 1 b kan nämnas att den tidigare kulturministern på eget initiativ lämnat information om EU-frågor.

Utskottet har inte något att erinra i fråga om omfattning och kvalitet på den lämnade informationen.

Fråga 1 e

Det finns ungefär 200 arbetsgrupper under rådet som behandlar kommissionens förslag innan Coreper och rådet tar upp ärendena. I vilken utsträckning har utskottet följt och kunnat påverka ärendena mellan det att kommissionen kommit med sitt förslag och det att ministerrådet tagit upp frågan på ett rådssammanträde? Har utskottet haft information om ärendenas behandling i rådets arbetsgrupper och överblick över vad som är på gång i dessa arbetsgrupper?

Synpunkter

Utskottet hänvisar till vad som anförts under 1 a.

Utskottet har inte fått någon mera ingående information om verksamheten i arbetsgrupperna.

Fråga 1 f

I vilken utsträckning har utskottet erhållit rapporter om vad som förevarit i ministerrådet? Vilka krav anser utskottet att återrapporteringen från ministerrådsmötena bör uppfylla? Uppfylls dessa krav?

Synpunkter

Utskottet har erhållit återrapportering från ett informellt och ett ordinarie kulturministerråd. Enligt utskottets uppfattning bör återrapporteringen inne-

hålla besked om Sveriges synpunkter har blivit tillgodosedda. Erfarenheterna av återrapportering är begränsade, men har i de fall de förekommit uppfyllt utskottets krav.

Fråga 1 g

I vilken utsträckning har information och synpunkter inhämtats från andra än regeringen? Har t.ex. intressegrupper varit i kontakt med utskottet? På vems initiativ har i så fall kontakterna tagits? Anser utskottet att information i ökad utsträckning bör inhämtas via utfrågningar? Bör dessa utfrågningar vara offentliga?

Synpunkter

Kulturutskottet har på eget initiativ under våren 1996 haft kontakt med de i det här sammanhanget viktigaste myndigheterna/institutionerna inom kulturområdet, vilka informerat om det europeiska samarbete som bedrivs med anledning av EU-direktiv, EU-program, m.m. Vidare har myndigheterna/institutionerna redogjort för sin egen roll i EU-samarbetet och sin verksamhet med EU-information i form av publikationer, konferenser, seminarier och kunskapsinhämtande i andra former.

På turistområdet har en intresseorganisation, Svenska Rese- och Turistindustrins samlingsorganisation, på eget initiativ framfört synpunkter på hur den svenska rese- och turistindustrin påverkas av Sveriges medlemskap i EU.

Utskottets handläggare har efter inbjudan deltagit i ett seminarium om arbetet i EU:s regionkommitté.

Hittills har utskottet inte upplevt något behov av utfrågningar. Utskottet utesluter dock inte att behov av utfrågningar – offentliga eller icke offentliga – kan komma att uppstå framöver.

Fråga 1 h

Utskottens kanslier erhåller information om EU-frågor bl.a. via kammarkansliet och från EU-nämnden. Vilka rutiner finns för att tillgodose att utskottets ledamöter kan ta del av informationen? Skiljer sig kansliets roll när det gäller EU-ärenden från övriga, icke EU-relaterade, ärenden? I så fall hur?

Synpunkter

Som framgår av svaret under 1 b förekommer både skriftlig och muntlig EU-information. Kansliet svarar för att skriftligt EU-material görs tillgängligt på ett systematiskt sätt.

I motsats till vad som är fallet i utskottets ordinarie beredningsarbete gör kansliet inte några egna utredningar när det gäller EU-frågor.

Fråga 1 i

Har utskottet en tillfredsställande överblick över EU-frågorna inom det egna beredningsområdet? Anser utskottet sig väl informerat om arbetet inom EU?

Synpunkter

För närvarande anser sig utskottet ha en relativt god överblick över aktuella EU-frågor inom utskottets beredningsområde. Den delegationsresa som

Utskottets relationer med EU-nämnden

Fråga 2 a

Hur har relationen med EU-nämnden fungerat? Har det rått oklarheter om var kompetensgränserna mellan utskott och nämnd går?

Synpunkter

Samarbetet mellan EU-nämnden och kulturutskottet har ägt rum på det sättet att enskilda ledamöter i de båda riksdagsorganen haft kontakt med varandra. Därutöver har utskottets handläggare haft fortlöpande kontakter med EU-nämndens kansli.

Fråga 2 b

I vilken utsträckning har utskott och nämnd ägnat sig åt samma ärenden? Har klara gränser då dragits mellan de olika skedena av EU:s beslutsprocess så att utskottet endast ägnat sig åt frågor som inte skall behandlas på ett nära förestående ministerrådsmöte? Bör en gränsdragning av denna typ eftersträvas eller bör utskottet delta aktivt inför samrådet inför rådets sammanträden?

Synpunkter

Utskottet hänvisar till vad som anförts ovan under 1 a om att utskottet i god tid får information av tjänstemän från departementen om de ärenden inom utskottets beredningsområde som skall behandlas på kommande ministerrådsmöten.

Utskottet förordar att nuvarande arbetssätt tills vidare bibehålls, vilket innebär att utskottet strävar efter att följa EU-frågornas handläggning redan i ett tidigt skede men överläter åt EU-nämnden att svara för kontakterna med regeringen inför ministerrådsmötena. Utskottet vill tillägga följande. Det torde ställa mycket stora krav på EU-nämnden att skaffa sig sakkunskap i den mångfald ärenden som nämnden har att behandla, om inte en nära samverkan med fackutskotten äger rum. Det anförda talar för att möjligheter skapas för att låta fackutskotten delta i samråden med regeringsmedlemmarna inför ministerrådssammanträden. Hur en sådan samverkan skall organiseras kräver noggranna överväganden. Utskottet anser dock att det finns skäl att avvakta med ett ställningstagande tills dess att ytterligare erfarenheter vunnits av EU-arbetet i riksdagen.

Fråga 2 c

Hur kan och bör utskottets synpunkter på kommissionsförslagen komma till nämndens kännedom? Genom formella yttranden?

Synpunkter

Utskottets synpunkter på kommissionsförslagen bör fortsättningsvis främst komma till nämndens kännedom på samma sätt som hittills skett, dvs. genom

informella kontakter mellan enskilda riksdagsledamöter i utskottet och nämnden. Det anförda bör inte hindra utskottet från att även framföra synpunkter till EU-nämnden i formella yttranden. Utskottet är medvetet om att en sådan ordning kommer att medföra en ökad arbetsbelastning för utskottet och dess kansli. Särskilt under pågående budgetarbete kan det därför vara svårt att tillämpa.

Fråga 2 d

Bör nämnden meddela utskottet om den avviker från utskottets bedömning i en viss fråga som skall behandlas i ministerrådet?

Synpunkter

För den händelse det införs ett formellt remissförfarande, bör utskottet självfallet få en återrapportering från nämnden.

Övriga frågor

Fråga 3 a

I vilken utsträckning har utskottet haft kontakt med de svenska Europaparlamentarikerna och motsvarande utskott i Europaparlamentet? Hur bör kontakterna organiseras?

Synpunkter

En delegation från utskottet har under våren 1996 företagit en resa till Bryssel och därvid sammanträffat med EU-parlamentariker. Utskottet har inte haft några kontakter med Europaparlamentets kulturutskott.

Kontakterna med Europaparlamentarikerna och Europaparlamentets kulturutskott bör i första hand ske på partinivå.

Fråga 3 c

Skulle en närmare reglering i riksdagsordningen av arbetet med EU-frågor, t.ex. förhållandet utskott – nämnd, vara ett stöd eller ett hinder för verksamheten?

Synpunkter

Det torde vara alltför tidigt att redan nu formellt reglera förhållandet mellan utskott och nämnd.

Fråga 3 d

Hur kan utskottet och riksdagen engageras mer i EU-frågor? Vilka goda och dåliga erfarenheter finns så här långt?

En viktig faktor för ett ökat EU-engagemang är att kontakt kan skapas med olika EU-organ bl.a. genom delegationsresor till olika EU-institutioner. De breda kontakter som utskottet har haft med regeringskansliet och myndigheter/institutioner inom utskottets beredningsområde har bidragit till att göra bilden av EU tydligare.

Fråga 3 e

Vad vill utskottet framhålla beträffande arbetet med EU-frågor i övrigt?

Synpunkter

För att ett utskott skall kunna ha en reell möjlighet att påverka behandlingen av en fråga är det – generellt sett – av största betydelse att utskottet på ett tidigt stadium får information om de ärenden som skall tas upp av ministerrådet liksom om ärenden inom utskottets beredningsområde som är aktuella i övriga EU-organ. Som utskottet anført inledningsvis har antalet EU-frågor inom kulturutskottets beredningsområde varit ytterst litet. Enligt utskottets mening bör ytterligare erfarenhet vinnas före ett slutligt ställningstagande när det gäller EU-frågornas behandling i riksdagen och samarbetet mellan utskotten och EU-nämnden.

Stockholm den 18 april 1996

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Leo Persson (s), Björn Kaaling (s), Marianne Andersson (c), Lennart Fridén (m), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kds), Nils-Erik Söderqvist (s), Lars Lilja (s), Gunnar Hökmark (m), Birgitta Wichne (m) och Elizabeth Nyström (m).

Avvikande mening

Ewa Larsson (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Övriga frågor som börjar med "För att" och slutar med "och EU-nämnden" bort ha följande lydelse:

För att ett utskott skall kunna ha en reell möjlighet att påverka behandlingen av en fråga är det – generellt sett – av största betydelse att utskottet på ett tidigt stadium får information om de ärenden som skall tas upp av ministerrådet liksom om ärenden inom utskottets beredningsområde som är aktuella i övriga EU-organ. Detta konstaterande leder fram till slutsatsen att det finns starka skäl som talar för att EU-nämnden skall omstruktureras. EU-nämnden har nu funnits i närmare 16 månader. Genom den omfattande remissbehand-

ling som görs i detta ärende får konstitutionsutskottet bred kännedom om erfarenheterna i riksdagen av EU-nämndens hittillsvarande verksamhet. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att beslut om en omstrukturering bör kunna tas redan nu.

1995/96:KrU6y